

EURÓPA KULTURÁLIS FŐVÁROSÁNAK SZOCIÁLIS PROJEKTJEI: KÖZÖSSÉGFEJLESZTŐ KEZDEMÉNYEZÉSEK 2010-BEN

COMMUNITY PROJECTS OF PECS, EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE IN 2010.

KNYIHÁR ÉVA:

With Istanbul (Turkey) and the Ruhr-region (Germany) Pécs is one of the European Capitals of Culture in 2010. Many of the cultural programmes convey the messages of community development: the special experiences of community participation and joint actions, and the reconstructive power inherent in collaboration and co-evolution. ECOC projects are a special opportunity for university students to participate in community development programmes.

Izstanbul és a Ruhr-vidék mellett Pécs 2010-ben Európa egyik Kulturális Fővárosa. Az egész éven át tartó rendezvény-sorozat számos téma hordozza a közösségfejlesztés üzenetét: a társadalmi részvétel, a közös cselekvés erejét, az együtt-fejlődés különleges elemét. Az EKO projektjei az egyetem hallgatók számára jó lehetőséget kínálnak a formális és informális részvételre, az önkéntes munkára a közösségfejlesztés területén. Az alábbiakban néhány kezdeményezésre hívjuk fel az érdeklődő olvasó figyelmét:

KrétaKör Majális: városterápiás akciónsorokat a kortárs színházművészet nyelven

2010 tavaszára a szervezők a bányászmulat képviselői, a diákok, valamint kreatív műhelyek összefogásával létrejövő háromnapos társadalmi performance-ban való részvétel lehetőségét kínálják. Léteznek olyan kortárs színházi irányzatok, amelyek alból a közegből merítik a történeteket, ahol éppen megjelennek. Saját közönségük szolgáltatja a témát, írja a szindarabot, esetleg játssza is a történeteket, így egy konkrét helyszínre, alkalomra, közösségre építő eseményt próbálnak meg létrehozni a produkcióban résztvevők. Az alkotók és a résztvevők egy háromnapos tavaszünnepe alatt közösen járják be a várost, megnyitják a külvárosi aknákat, elmesélik eddig el nem mesélt történeteiket. Olyan túrát kínálnak, amelynek során együttes műhelymunka keretei között hosszúak létre közös produkciójukat. A KrétaKör Majális kortárs színház három felvonáshoz, a város szövetébe komponálva. A három nap eseményei egy nagy történetet mesélnek el – a folyamatot az alkotók városterápiának nevezik.

Ugyancsak 2010 májusában, a hónap első napján a Pécsbánya melletti Széchenyi-aknáknál a Labor Szociális Szövetkezet közteműködésével létrehozott kreatív „gyárban” nagyszabású performance veszi kezdetét. Május másodikán vezetett túra során a keleti várostervezés izgalmas helyszíneit, öntevékeny csoportjait, a helyi közösségi élet jellegzetes szereplőit ismerhetik meg az érdeklődők.

PL-ACCC Fesztivál és Személyesnap

A PL-ACCC Fesztivál programjai újfajta, a megszokottnál jóval nagyobb befogadókésztséget kívánnak meg a nézőtől. A holland Compagnie Dakar társulat helyszín-specifikus produkciójának közönsége rendhagyó nezőtérrel figyelheti egy színházi thriller

kibontakozását. A külföldi és magyar alkotók részvételével készülő uranvárosi *Lakás-kaland-túra* olyan előadást jelöl, amelynek jeleneteit a nézők más és más magánlakásban láthatják, a különböző helyszínek könnyű tízperces sétával érhetők el. Emellett a pécsi Déli Szel Kollektíva *land art* installációival szemünk láttára rajzolja át a város eldugott szegleteit. A rendezvény szorosan kapcsolódik a pécsi *Szomszédünnephez*. Az 1999-ben Párizsból 10 000 résztvevővel indult kezdeményezés célja, hogy közelebb hozza egymáshoz az egy lakóközösségekben élőket. 2004 óta több mint 150 európai városban, továbbá Kanadában, Törökországban és Azerbajdzsánban is megszervezik a szomszédünnepet. A program lényege, hogy ezen a napon 4-5 szomszédos család, közösség kimegy a közeli térre, parkba, vagy összegyűlnek egyikük házában, udvarában, és együtt főznek, egy asztalhoz ülnek, beszélgetnek. Civil szervezetek, lakótársulások bevonásával a szervezők olyan szótakoztató programokat is szerveznek e napon, amelyek megtörik a nagyvárosok lakóinak elszigeteltségét, elősegítik az együttműködést, a kapcsolatteremtést, így a közösségi életérzés megfogalmazását. A közösségi terek használata és funkciója is új értelmez nyert.

Egészség, közösség, kultúra

A Családi Egészségnap egy, a romák egészségügyi helyzetével és egészségnevelésével foglalkozó konferenciából, és az egészséges életmodort, egyben a cigány kultúrát, szokásokat népszerűsítő fesztiválból áll. A program időtartama alatt ingyenes szűrővizsgálatokra is lehetőség nyílik az érdeklődők számára. Az Európai Migrációs Egészségügyi Konferencia az év egyik kiemelkedő tudományos rendezvénye. A határon az unióban élő migránsok száma az EU 27 tagországában jelenleg, mintegy 50 millióra tehető. Ma már köztudott tény, hogy az unió demográfiai helyzete miatt a befelé irányuló munkaerő-vándorlás gazdasági szükségesség. A schengeni határovezethez való csatlakozással Magyarország elsőrendű cél- és tranzitországgá vált, és ennek következtében mind a szabályozott, legális, mind a szabályozatlan, illegális, nem dokumentált migráció növekvő trendjével és a hozzá kapcsolódó egészségügyi kihívásokkal számolnunk kell. Az European Public Health Association (EUPHA) konferenciáján Európa vezető egészségpolitikusi (EC, WHO) és a kérdés neves katonái foglalkoznak ezzel a napjainkban rendkívül aktuális problémakörrel.

Építőművészet, képzőművészet és kreatív közösségek

A *Temporary City* Pécs, a Ruhr-vidék és Isztambul közös urbanisztikai projektje, melyben a három város műszaki egyetemének építés, környezet-és település-tervező hallgatói dolgoznak együtt. A projekt célja, hogy a három város egyetemén a hallgatókból és oktatókból alakult munkacsoportok mindhárom helyszínen közös workshopokon tanulmányozzanak egy adott, valamilyen szempontból beavatkozást igénylő városi teret. Az egyhetes terepmunka során a hallgatók vegyes csoportokban elemzik a kérdéses helyszínt, a workshop zárásaképpen ismertetik a többi hallgatóval az általuk kialakított konklúziót, majd hazatérve kidolgozzák beavatkozási javaslatukat. Az első workshopok eredményeképpen a Ruhr-vidéken a duisburgi belső kikötő, Isztambulban a szárazdoki, Pécsen pedig az Európa Kulturális Fővárosa projektjeként létrejövő Zsolnay Kulturális Negyed melletti közterület lett a vizsgálandó helyszín.

Az „*Életre kellett jellek Pécsen*” keretei között kilenc hónapon keresztül Pécs-Somogyban, Hirden, és a belvárosban élő fiatalok közreműködésével, a nicaraguai

mural painting komplex közösségfejlesztő módszer segítségével készülnek el a kb. 60-80 négyzetmeter felületű falfestmények.

A „*Kor képek – Pécs leszakadó lakóterületeit bemutató fotókiállítások*” első kiállítása Pécs és Baranya leszakadó lakóterületeinek kutatása során korábban készült fotókat mutatja be. A program keretében rendezett fotóiskolpésen a szegregált pécsi lakóterületeken éló fiatalok tanulják meg a fényképezés alapjait, a második kiállítás az ő munkáikra épül.

„Retextil közösség – művészeti akciók és reformtervezés”

A program két, szervesen összekapcsolódó rendezvénysorozatból áll, amelyek kulturális hidat hoznak létre a belváros és a leszakadó kerületek között. A program nemzetközi trendekhez csatlakozva hagyományteremtő módon mutatja be a hazai recycling art alkotásait.

A „*Heggy egy jár!*” kampány célja Pécsen 4 közter helyi közösségi erőforrásokat megmozgató és újjáformáló rehabilitációja. A projekt első helyszíne a Zsolnay Mauzóleum mellett található zöldterület, a volt lóter. A Továbbiakban Gvorgytelep, Pécsbánya és István Akna egy-egy tere kerül beépítésre.

Összeállította: Knyihár Éva, a Pécs2010 Menedzsment Központ önkéntes-koordinátora

Források: Európa Kulturális Fővárosa Pécs2010 Projektkönyve, „Van programod” éves műsornaplója, Műsorfüzet (január, február, március, április)

További információk a rendezvényektől és szervezőiktől a <http://www.pecs2010.hu> oldalon érhetőek el.